

Motion till riksdagen 2020/21:2108

av **Markus Selin (S)**

Kulturella och kreativa näringar behöver en strategi för rättvis immaterialrätt

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att upprätta en rättvis nationell immaterialrättsstrategi för de kulturella och kreativa näringarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är i dag en kunskapsekonomi där intellektuell egendom blir allt viktigare. Sverige rankas ofta som ett av de mest kreativa och innovativa länderna i världen och Sveriges bidrag inom teknik, musik och formgivning är erkända. Den svenska musikbranschens totala intäkter uppgick enligt de senaste mätningarna under 2017 till 10,7 miljarder kronor. På åtta år, mellan 2009 och 2017, har den svenska musikbranschens intäkter ökat med drygt 60 procent vilket motsvarar över 4 miljarder kronor. Sverige är en av världens främsta musiknationer som exporterar musik till ett värde av över två miljarder kronor årligen.

Nästan var tredje av de små och medelstora kulturella och kreativa företagen exporterar, vilket är nästan dubbelt så mycket jämfört med samtliga företag i Sverige, enligt Tillväxtverket. Företag och människor inom sektorn fungerar ofta som ambassadörer för Sverige och dörröppnare till nya marknader. Det är därför viktigt att stärka förutsättningarna för de kulturella och kreativa näringarna om den globala konkurrenskraften ska värnas och utvecklas. Vissa delar av denna sektor är även beroende av stödformer, inte minst i spåren av pandemier, och offentliga insatser, som t.ex. kulturskolan, som har lagt grunden för flera av Sveriges internationella stjärnor.

Den allra största delen av denna bransch är förr eller senare beroende av en väl fungerande immaterialrätt. I dag har till exempel en låtskrivare ingen möjlighet att få betalt för sin arbetsinsats utan upphovsrätten. Samtidigt utvecklas kontinuerligt nya digitala strömningstjänster där vissa seriösa aktörer fortfarande tvingas konkurrera med

aktörer som inte respekterar immaterialrätten och som här istället lever på andras kreativitet.

Det kulturella innehållet är till stor del en motor i den digitala ekonomin. Enligt rapporten Digitaliseringens konsekvenser för konstnärligt yrkesutövande använder till exempel åtta av tio användare en stor videouppladdningsplattform primärt för att lyssna på musik. Bakgrunden i sak är att stora plattformar tjänar stora belopp på sina tjänster utan att producera någonting, utan de sprider och distribuerar det som andra har skapat. Dessa aktörer tjänar pengar på annonsintäkter som i sin tur möjliggörs genom att sprida andras material. Dessa åker således snålskjuts på andras arbete samtidigt som kulturarbetare missar möjligheten att få betalt för sitt arbete. Samtidigt rubbas konkurrensneutraliteten då vissa aktörer och plattformar betalar för den musik som de distribuerar medan andra inte gör det. I många fall saknas rättigheter för dem som har gjort musiken att få sin del av intäkterna. Detta leder till en snedvriden konkurrens mellan olika plattformsaktörer.

Sverige har samtidigt visat att det som land går att lyckas när det gäller både att skapa musik och att samtidigt skapa ett av världens mest framgångsrika strömnings-tjänstföretag. Detta bygger helt och hållet på en väl fungerande immaterialrätt. De senaste åren har den socialdemokratiskt ledda regeringen fört ett målinriktat arbete för immateriella tillgångar med åtgärder inom lagstiftning, nationell och internationell samverkan samt stöd- och utbildningsinsatser. Åtgärderna har bidragit till stärkt konkurrenskraft och nya jobb, medvetna konsumenter, förutsättningar för kulturskapare och tillgänglig kultur samt minskad brottslighet. Regeringen var också pådrivande i EU-arbetet för att få till en modernisering av upphovsrättslagstiftningen vilket kommer vara till gagn för Sveriges rättighetshavare. Här kan även den socialdemokratiskt ledda regeringens arbete med instiftande av exportpris till de kulturella och kreativa näringarna nämnas som ett sätt att lyfta personer eller företag som sätter Sverige på världskartan.

Då den svenska musikbranschen i dag är under stark tillväxt, ständigt är under förändring med dess infrastruktur och digitalisering, under påverkan av förändringar i EU-samarbetet såsom omvärld så kan immaterialrätten inte längre vara en delmängd av något utan bör sättas i egen långsiktig strategi för de kulturella och kreativa näringarna. En sådan strategi ska utgå från förutsättningarna för kulturarbetare och konstnärer och fånga, beröra och rikta tänkbara möjligheter från idé och skapande, via färdigställande, via distribution till marknad och konsument.

Sverige kan och ska vara stolt över internationella framgångar på området. På grund av samhällets höga förändringstakt går det dock inte alls att slå av på takten utan nu krävs tvärtom ökat fokus och intensifierat arbete. Sverige behöver lyfta sitt näringslivsarbete än mer för att stärka förutsättningarna för de kulturella och kreativa näringarna. Regeringen bör därför ta fram en ny strategi och handlingsplan för hur dessa företag främjas i allmänhet och genom en modern immaterialrätt i synnerhet.

Markus Selin (S)